

KUNTAKOKEILUT: TIETOA KOKEILULAIN TILANTEESTA

Eduskuntakäsittelyn tilanne

Hallituksen esitykset (HE:t 87 ja 114/2020 vp) on käsitelty eduskunnassa yhtenä pakettina. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on toiminut eduskunnan vastuuvaliokuntana. Perustuslakivaliokunta ja hallintovaliokunta ovat antaneet sille lausuntonsa (PeVL 25/2020 vp ja HaVL 17/2020 vp).

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö on valmistunut 3.12.2020 (TyVM 16/2020 vp). Eduskunnan täysistunnossa käydään keskustelu mietinnöstä 7.12. ja päätetään lakiehdotusten sisällöstä (I käsittely). Eduskunta päättää lakiehdotuksen hyväksymisestä todennäköisesti tämän viikon aikana (II käsittely). Laki voidaan mahdollisesti vahvistaa 17.12., mutta viimeistään 30.12.2020.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ehdottaa mietinnössään useita muutoksia hallituksen esityksiin sisältyneeseen lakiehdotukseen.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ehdottaa kokeilun aloittamisen siirtämistä kahdella kuukaudella työ- ja elinkeinoministeriön esityksen mukaisesti. Eduskuntakäsittelyn viime metreillä kävi ilmi, että kokeilun alkua on välttämätöntä siirtää kahdella kuukaudella, jotta asiakkaiden palvelut voidaan turvata. Vuoden alussa ei vielä olisi ollut riittävästi henkilöstöä palvelemaan asiakkaita kunnissa, eivätkä tarvittavat tietojärjestelmämuutokset olisi olleet valmiit.

Perustuslain mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Oikeus perustoimeentulon turvaan on perusoikeus. Työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa kunnille siirretään tehtäviä, jotka vaikuttavat perustuslaissa turvattuun työttömyyden aikaiseen toimeentulon turvaan. Työvoimapalveluiden asiakkaiden perusoikeuksien turvaamiseksi kokeilun aloittamista oli välttämätöntä siirtää kahdella kuukaudella. Kokeilu siis alkaa kaikilla kokeilualueilla samanaikaisesti, 1.3.2021.

Lisäksi valiokunta ehdottaa niin sanotun harkinnanvaraisen kulukorvauksen laajentamista ja työllistymistä tukevien palveluiden velvoittavuuden sitomista palveluun osallistumisen ajalta maksettavaan harkinnanvaraiseen kulukorvaukseen. Työ- ja elinkeinotoimisto ja kunta voisivat myöntää asiakkaalleen kulukorvausta työllistymistä tukevaan palveluun osallistumisen ajalta, jos osallistumisesta aiheutuu asiakkaalle välttämättömiä kustannuksia eikä hän saa muuta vastaavaa korvausta. Jos korvaus on myönnetty, palveluun osallistuminen velvoittaa asiakasta työttömyysetuuden saamisen edellytyksenä.

On välttämätöntä, että asiakkaalla on lainsäädännössä vastaavat oikeudet ja velvollisuudet riippumatta siitä, onko hän kokeilun aikana työ- ja elinkeinotoimiston vai kokeilukunnan asiakkaana. Tästä syystä samoja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 9 luvun 1 §:n säännöksiä sovelletaan sekä työ- ja elinkeinotoimistoissa että kokeilukunnissa.

Nykyisin harkinnanvaraista kulukorvausta voidaan myöntää vain erikseen laissa mainittuihin palveluihin (laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta, 9 luvun 1 §). Kokeilun ajan sitä voitaisiin maksaa laajasti työllistymistä tukevien palvelujen ajalta.

Eduskuntakäsittelyn aikana Lieksa ja Iloanta ilmoittivat halustaan vetäytyä kokeilusta. Vetäytymisten jälkeen kyseisellä Pohjois-Karjalan työ- ja elinkeinotoimiston alueen kokeilulla ei enää ollut toimintaedellytyksiä. Valiokunta ehdottaa kokeilun poistettavaksi laista.

Lisäksi työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö sisältää lisäksi kaksi lausumaehdotusta, joiden mukaan eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee säännökset työttömyysturvatehtävien laajemmaksi siirtämiseksi TE-toimistoilta kokeilukunnille sekä säännökset, jotka mahdollistavat kokeilualueen kunnan asiakkaan siirtämisen perustellusta syystä työ- ja elinkeinotoimiston asiakkaaksi kokeilun aikana.

Työ- ja elinkeinoministeriössä aloitetaan valiokunnan edellyttämien muutosten valmistelu välittömästi. Niitä koskeva hallituksen esitys annetaan mahdollisimman pian kevätistuntokaudella, alustavan arvion mukaan maaliskuussa. Kokeilukuntia ja muita tahoja kuullaan valmistelun aikana.

Kokeilustarttin siirtymisen vaikutukset operatiiviseen valmisteluun:

Henkilöstösiirrot ja perehdyttäminen

TE-henkilöstöä on tarpeellista rekrytoida niin koronalisämäärärahoilla, mutta myös kokeiluissa siltä osin, kuin 100-prosenttisia suostumuksia ei saada. Maanantaina 7.12. on alustavia suostumuksia saatu 70,1 % koko siirtyvästä htv-määrästä. Koronalisäresurssi huomioiden päästään lähes 85 prosenttiin.

Tarvittavat rekrytoinnit ovat valtaosin käynnissä ja niitä toteutetaan samaan aikaan TE-toimistoon tulevien rekrytointien kanssa.

Kokeilustarttin siirtymisen myötä syntyy lisää aikaa kannustetaan hyödyntämään kutsumalla kokeilujen TE-henkilöstöä mukaan yhteiseen valmisteluun. Sekä kuntien että TE-toimistojen kokeiluissa toimivan henkilöstön osaamisen vahvistaminen hyötynee niistä perehdytysmahdollisuuksista, joita tammi-helmikuun aikana voidaan toteuttaa. Yhteisen työ- ja elinkeinotoimiston ja yhteisten tavoitteiden kirkastamisen äärelle kutsuminen mahdollistuu nyt aikataulun puolesta paremmin kuin aiemmin.

Asiakassiirrot ja URA-valmiudet

URA-tietojärjestelmän versionvaihto tehdään helmikuun lopussa 26.2.-27.2.2021. Oma asiointi -palvelu otetaan käyttöön heti versionvaihdon jälkeen 27.2., jolloin Oma asiointi -palvelu alkaa ohjata työnhaun aloittaneita sekä työnhaun muutoksen työttömyyteen päin ilmoittaneita (työtön, lomautettu) kuntakokeilun asiakkuuteen.

Työnhakijana ennen kuntakokeilun käynnistymistä olevien asiakkaiden asiakassiirrot tehdään 6.3.-7.3.21 ja 13.3.-14.3.21. KEHA sopii tammi-kuussa 2021 täydennyshaun uusien kokeilujen ja niihin liittyvien TE-toimistojen kanssa, kummalle viikonlopulle asiakassiirrot niiden osalta ajoittuvat.

Valtakunnallinen asiakasviestintä

Asiakkaalle kerrotaan siirtymisestä kuntakokeilun asiakkuuteen seuraavasti:

- Oma asiointi -palvelun vastaanottoilmoituksessa
- kirjeellä asiakassiirtojen toteutuksen yhteydessä 6.3.-7.3.2021 ja 13.3.-14.3.2021
- henkilökohtaisesti TE-toimistosta, kun TE-toimisto siirtää asiakkuuden

Analytiikka ja seuranta

Analytiikka- ja seurantaryhmä jatkaa aikataulutuksen mukaan kokonaisuuden valmistelua ja pystyy hyvin hyödyntämään lisäajan valmisteluunsa. Seurannan valmiusaste paranee: mm. yksittäiset URA-mittarit saadaan rakennettua PowerBI-raportointinäkyviksi, Kelaston mittarien ja Webropolin (asiakastytyväisyyskysely) sekä Myllyn välillä ehditään rakentamaan integraatoratkaisu lähde/vastausdatan automaattista siirtymistä varten.

Oikeudellinen ja asiakastyön tuki

Laintulkinnan käsikirja saadaan alueille hyvissä ajoin ennen kokeilujen käynnistymistä. Valmistelusta vastaa Uudenmaan ELY-keskuksen oikeudellisen tuen yksikkö. Yksikkö jatkaa työtä valmistelun tukena aiempaan tapaan myös tammi-helmikuussa 2021. Myös määräaikainen asiakastyön tuki perustetaan oikeudellisen tuen yksikköön yhteiseksi tiimiksi. Uutena toimintana perustettavan asiakastyön tuen osalta ylimääräinen aika hyödynnetään perehdytykseen, palvelukanavien käyttöönottoon ja tiedottamiseen.

Toimitilat, tietojärjestelmät, teknologiat

Lisäaika hyödynnetään käyttövaltuushallinnan osalta Valtorin kanssa prosessien viilaamiseen. Tunnushallintaa levitetään pidemmälle aikajaksolle. Tietoturva- ja tietosuojaohjeita ja -käytänteitä tullaan käymään vielä tiiviimmin läpi kuntien/alueiden kanssa.

Tietosuoja-asetuksen 35 artiklassa edellytettävä tietosuojavaikutusten arviointi sekä julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain 5 §:n 3 momentissa ([906/2019](#)) tarkoitettu tiedonhallinnan muutosvaikutusten arviointi tehdään KEHA-keskuksen toimesta.

Toimitilojen osalta voidaan todeta, että yleisesti ottaen tilaratkaisut sijoituvat olemassa oleviin tiloihin ja niihin on jo olemassa olevat sitoumukset, joihin aloituksen siirtymisellä ei ole vaikutusta. Sitoumukset jatkuvat normaalisti. Mikäli kokeilualueilla on omia tilahankkeita käynnissä, niistä voi olla tiedossa aloituksen siirtymisestä aiheutuva kustannus (kustannusten korvaamisesta, kts. alla).

Arviointitutkimus (VN TEAS)

Arviointitutkimus etenee suunnitellussa aikataulussa. Tutkijatahoille järjestettiin infotilaisuus valtioneuvoston kanslian ja työ- ja elinkeinoministeriön yhteistyönä 27.11. Hakemusten jättö on 11. tammikuuta mennessä. Tutkimustyö käynnistyy helmikuussa eli ennen kokeiluja, mutta tutkimusryhmä hyödyntää tämän lisäajan valmistautumiseen. Arviointi ulottuu 30.9.2023 saakka.

Kuntien kustannusten korvaaminen tammi- ja helmikuulta

Valiokunnan mietinnössä todetaan seuraavasti: "Kokeilualan kunnille syntyy kokeilun aloittamisen siirtämisestä huolimatta muun muassa toimitilojen vuokra- ja henkilöstön palkkauskustannuksia jo suunnitellusta aloitushetkestä 1.1.2021 lähtien. Valiokunta pitää tarpeellisena, että kunnille korvataan pääosin kokeilusta aiheutuvat kustannukset tammi- ja helmikuun ajalta. Valiokunta korostaa, että aloittamisen lykkäämisestä koitua lisäaika on tärkeää käyttää uusiin tehtäviin siirtyvien virkailijoiden osaamisen vahvistamiseen."

Valiokunnan lausuma otetaan jatkovalmistelussa huomioon ja lisätietoa toimitetaan kokeiluihin myöhemmin.

Tsemppiä valmisteluun

Kokeilustartin siirtymisen myötä syntyy ajanjakso, jolloin osa kokeiluista tuntee käyvänsä tyhjäkäynnillä, ja osalle lisäaika tuo mahdollisuuden kiiriä valmistelua siellä, missä tehtävää asiakaspalveluvalmiuden varmistamiseksi vielä on. Hyödynnetään tätä ajanjaksoa ennen kaikkea kokeilujen henkilöstön tukemiseksi muutoksessa. Tehostetaan toimijoiden välistä tiedon jakamista, henkilöstön osallistamista ja muutoksen johtamista sekä organisaation että yksilön valmiuksien näkökulmista. Varmistetaan, että jokaisen on helppoa ja sujuvaa asettua osaksi uutta organisaatiota, uudistuvaa työyhteisöä ja yhteensovitettavia tehtäviä sekä työkuultuureja. Henkilöstö on avainasemassa kokeilujen hyvässä startissa, edistetään hyvää fiilistä ihan jokaiselle.